

Direktstöd

Jordbruksdepartementet

2010-11-19

Dokumentbeteckning

14306/10 AGRI 374 CODEC 938

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 73/2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare

Sammanfattning

Förslaget gäller anpassningar av rådets förordning (EG) nr 73/2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare till de genom Lissabonfördraget införda bestämmelserna i artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget. Dessa artiklar handlar om kommissionens befogenhet att fatta beslut om hur EU:s regelverk närmare ska genomföras.

Förslaget innehåller också några andra ändringar som är tänkta att förenkla stödsystemet, och då främst systemet med tvärvillkor.

Sverige har övergripande en positiv hållning till de förslag som gäller kommissionens befogenheter enligt artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget. Förslag som syftar till förenkling måste analyseras så att dessa verkligen leder till förenklingar. Sverige anser att hänsyn ska kunna tas till nationella förutsättningar vid definitionen av stödberättigad mark.

1.1 Ärendets bakgrund

Genom EU-lagstiftning ges kommissionen befogenhet att fatta beslut om hur EU:s regelverk närmare ska genomföras.

Under det tidigare EG-fördraget kunde kommissionen fatta beslut om genomförandeåtgärder först efter att en kommitté med medlemsstaternas företrädare hade behandlat förslaget. Detta förfarande kallas för kommittéförfarande ("kommittologi"). I ett rådsbeslut, det s.k. kommittéförfarandebeslutet (1999/468/EG), framgår närmare hur det ska tillämpas.

Den rättsliga grunden för frågor om centralt genomförande av EU-rätten ändrades genom Lissabonfördraget, som trädde i kraft 1 december 2009. Artikel 202 i EG-fördraget, som kommittéförfarandet tidigare grundats på, har ersatts med artiklarna 290 och 291 i fördraget om EU:s funktionssätt (EUF-fördraget). Syftet med ändringen genom Lissabonfördraget är att effektivisera ordningen för centralt genomförande av EU-rätt. Europaparlamentet ges en förstärkt roll och jämföras i vissa avseenden med rådet.

Delar av genomförandefrågorna kan delegeras helt till kommissionen enligt artikel 290 EUF-fördraget. Lagstiftaren, dvs. Europaparlamentet och rådet, kan välja att ge kommissionen befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av lagstiftningsakten. Europaparlamentet eller rådet utövar kontroll över den befogenhet som lagstiftaren delegerar till kommissionen genom att återkalla delegeringen och/eller invända mot ett kommissionsbeslut. Följden blir att ett beslut på grundval av delegation inte träder ikraft. Kommissionen kontrolleras således inte i detta sammanhang i förväg genom kommittéförfarandet.

I övriga frågor, där kommissionen har genomförandebefogenheter och inget annat anges, kvarstår kommittéförfarandet. Enligt artikel 291 EUF-fördraget ska kommissionen, och i vissa speciella fall rådet, tilldelas genomförandebefogenheter om enhetliga villkor för unionens rättsligt bindande akter krävs. Då kommissionen tilldelas befogenhet att anta genomförandakter kontrolleras utövandet av dessa befogenheter av medlemsstaterna.

I rådets förordning (EG) nr 73/2009 fastställs gemensamma bestämmelser för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Förslaget gäller anpassning av rådets förordning (EG) nr 73/2009 till artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget. Dessutom föreslås ett antal förenklingar inom direktstöden.

Anpassningen till Lissabonfördraget påverkar främst hur genomförandet av rådets förordning EG (nr) 73/2009 ska hanteras. En uppdelning görs mellan vilka frågor som ska delegeras till kommissionen att besluta om och vilka delar som ska hanteras via omröstning i en kommitté med representanter för medlemsstaterna.

Dessutom införs ett antal förenklingar. För att få stöd måste jordbrukaren lämna in en så kallad SAM-blankett till länsstyrelsen. Ett av förenklingsförslagen innebär att en sådan inte längre behöver lämnas in. Detta gäller i de fall jordbrukaren har mindre än ett hektar jordbruksmark och bara söker icke arealbaserat stöd.

En annan förenkling avser uppföljningar av små tvärvillkorsavvikelser. Tvärvillkor är regler inom miljö, djurskydd, m.fl. områden, som jordbrukaren måste följa för att få full utbetalning av jordbrukarstöd. Tvärvillkoren innebär även att jordbruksmarken ska hållas i gott skick. Om avvikelser upptäcks vid en kontroll av tvärvillkoren ska avdrag göras på stödbeloppet, med undantag för små avvikelser. Det finns idag krav på uppföljning av små avvikelser, vilket är krångligt och kostsamt för medlemsstat och jordbrukare. Det är dessa uppföljningar som nu föreslås bli enklare.

Slutligen presenteras ett förslag på att medlemsstaterna ska få möjlighet att införa ett krav på minsta antal djur för att handjursbidraget ska beviljas.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ändringar i EU:s direktstödsförordning kan möjligen innebära att mindre ändringar bör göras i förordningen (2004:760) om EU:s direktstöd för jordbrukare m.m. och i föreskrifter som meddelats med stöd av den förordningen.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget bör kunna ge positiva ekonomiska konsekvenser genom regelförenkling och därmed minskade administrativa kostnader.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Sverige har övergripande en positiv hållning till de förslag som gäller kommissionens befogenheter enligt artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget.

Förslag som syftar till förenkling måste analyseras så att dessa verkligen leder till konkreta förenklingar, främst för jordbrukarna, men även andra berörda inom jordbruksadministrationen.

Sverige anser att hänsyn ska kunna tas till nationella förutsättningar vid definitionen av stödberättigad mark - i synnerhet traditionella trädrika betesmarker - utan att komplicera lagstiftningen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Flera medlemsstater, däribland Tyskland, välkomnar förenklingsambitionerna även om flera av dem vill ha mer långtgående förslag.

Polen, Tyskland, Nederländerna, Danmark, m fl. medlemsstater, har lämnat förbehåll mot kommissionens förslag när det gäller anpassningen till Lissabonfördraget.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte yttrat sig över förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte varit ute på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artiklarna 42 första stycket och 43.2. Beslut fattas av rådet och Europaparlamentet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet i artikel 294. Beslutsfattande med kvalificerad majoritet tillämpas generellt i rådet där det ordinarie lagstiftningsförfarandet används.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Jordbrukspolitiken är ett område där EU och medlemsstaterna har delad behörighet. Detta innebär att medlemsstaterna är behöriga så länge EU inte lagstiftar på området. När det gäller direktstöden finns det redan en EU-strategi.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ett antal rådsarbetsgrupper är inplanerade, den 19 november, samt den 7-9 december 2010.

4.2 Fackuttryck/termer

Handjursbidrag

Handjursbidrag är ett kopplat direktstöd för uppfödning av tjurar och stutar. Enligt ett regeringsbeslut ska handjursbidraget i Sverige upphöra den 1 januari 2012.

SAM-blankett

SAM-blanketten är ett samlat ansökningsformulär för de flesta jordbrukarstöd.

Tvärvillkor

Tvärvillkor är regler, inom områdena miljö, folkhälsa, växtskydd, djurhälsa och djurskydd, som jordbrukaren måste följa för att få full utbetalning av jordbrukarstöd. Tvärvillkoren innebär även att jordbruksmarken ska hållas i gott skick.